
Remissvar på 2019/2664

Sveriges Häradsallmäningsförbund och Sveriges Allmäningssskogars Förbund har beretts tillfälle att yttra sig över Skogsstyrelsens remiss om ”Nyckelbiotopsinventering vid avverkningsanmälan 2019/2664. Vi är glada över att vi fått remissen och vi tackar för det.

Bakgrund och historik om nyckelbiotoper

Konsekvenserna för den enskilde skogsägaren av att ha en nyckelbiotop på sin mark har drastiskt förändras sedan begreppet lanserades i början av 90-talet. Då var många markägare stolta över att ha en nyckelbiotop på sin mark. Numera har nästan alla första-leds-skogsföretag FSC eller PEFC och därmed så är det i praktiken även för den skogsägare som inte är certifierad omöjligt att bedriva ett aktivt skogsbruk inom en nyckelbiotop.

Begreppet nyckelbiotop har därmed fått ett helt annan konsekvens än vad det var från början och vad som då var avsikten. Effekten av nuvarande tillämpning blir att stora arealer lämnas obrukade utan att någon avvägning av nytta, kostnad eller konsekvens för den biologiska mångfalden görs.

För markägare med större areal (utanför fjällnära) är frågan om nyckelbiotoper oftast inte så stor och dramatisk. För en markägare som bara äger en mindre fastighet kan en nyckelbiotop ekonomiskt vara en katastrof. Många av nyckelbiotoperna är dessutom ofta på områden som den enskilde markägaren inte skötte helt i linje med den skogsvårdslag som vi hade fram till 1993, inte åtgärdade 5:3 bestånd mm.

För skogsägare med mark mera fjällnära – dvs i nordvästra Sverige – har diskussionen om nyckelbiotoper mer eller mindre totalt sparat ur.

Punkterna ovan är nerskrivna för att vi anser att det är en del av förklaringen till den periodvis hätska diskussion som nu under en period varit kring nyckelbiotoper och vi uppmanar Skogsstyrelsen att ha med sig denna bakgrund inför kommande beslut.

Sammanfattande synpunkter och synpunkter på syntesrapporten

Remissen med underlag är väl genomarbetad och det är enligt vår syn ett gediget utredningsarbete och överlag håller vi med om Skogsstyrelsens slutsatser och rekommendationer!

Vi ser det som naturligt med de slutsatser Skogsstyrelsen drar i sin utredning att inventering och registrering av nyckelbiotoper i samband med avverkningsanmälan omgående och permanent ska upphöra.

Vi anser att stora delar av utredningen är bra – och det är strukturmässigt bra att Skogsstyrelsen skiljt på

- Rättsliga
- Policyperspektiv
- Tillsynsperspektiv

Vi delar Skogsstyrelsens syn om att registrering av nyckelbiotoper i samband med avverkningsanmälan är olämpligt både ur tillsyns- och policyperspektiv. Vi delar dock inte Skogsstyrelsens slutsatser i rättsutredningen.

Ettappmålen för formellt skyddad skog kommer att nås med befintliga skydd om man inkluderar det som Länsstyrelserna nu har på gång. Vi anser därför inte att det behövs ett mera samlat och rikstäckande datamaterial om skogar med höga skyddsvärden än det som finns idag.

I § 5 i Förvaltningslagen står ” *Myndigheten får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot*”. Enligt Förbunden är det helt klart att för en enskild skogsägare kan resultatet av Skogsstyrelsens klassificering av ett område som nyckelbiotop få konsekvenser som inte står i ett rimligt förhållande till nyttan. De domar som finns kring detta har handlat om beslutet om nyckelbiotopklassning är överklagningsbart – eller inte. Juridiskt har det oss veterligen inte prövats om klassningen av nyckelbiotop hos den enskilde skogsägaren får en rimlig konsekvens för den enskilde skogsägaren.

Eventuellt nya inventeringar/kunskapsunderlag bör tas fram i nära och förtroendefull dialog med skogsbruket och de enskilda skogsägarna.

Vi anser inte att Skogsstyrelsen som myndighet ska vara involverad i vilken nivå av avsättningar – och deras kvalitéer – som certifieringsorganisationerna kräver.

I miljöbalkspropositionen står ”I den mån en fråga i vissa avseenden regleras särskilt i skogsvårdslagen gäller den bestämmelsen i stället för miljöbalkens regler”. Naturvårdshänsynen regleras i Skogsvårdslagen och därmed kan nyckelbiotopsinventeringen inte åberopas för miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Vi delar Skogsstyrelsens syn om att den enskilde skogsägarens acceptans är viktig och det är problematiskt med att Skogsstyrelsen ofrivilligt fått en roll som garant för certifieringen.

Enligt miljöbalken ska samråd ske med Skogsstyrelsen inför utförande av alla skogliga åtgärder i en nyckelbiotop. Det är bra att Skogsstyrelsen föreslår en översyn av sin policy att inte medverka i skadliga ingrepp i nyckelbiotoper. Vi anser att Skogsstyrelsen ska ta en mycket mera aktiv roll att i dialog med skogsägaren utveckla en nyckelbiotops värden – i allt för stor andel av nyckelbiotoperna sker ingen skötsel/verksamhet och på sikt kommer många nyckelbiotoper att förlora de ursprungliga värdena.

Skogsstyrelsen kan med andra verktyg än nyckelbiotop tex formellt skydd och/eller rådgivning skydda biotoper med höga naturvärden. Men med nuvarande hantering av nyckelbiotoper finns en uppenbar risk att nyckelbiotopsbegreppet eller andra metoder med avsaknad av rättssäkerhet i praktiken tvingar enskilda skogsägare till avsättningar de inte önskar.

Nuvarande policy förutsätter att tröskeln för vad som är nyckelbiotop ligger i nivå med vad samhället har för avsikt att avsätta med statliga medel – och det är kanske en del av kärnproblematiken. I praktiken har nyckelbiotoper blivit en skyddsform där skogsägaren inte får någon ersättning trots att skogsägaren inte har rådighet över sin egendom. Staten bör aldrig

peka ut områden som skyddsvärda om inte staten anser att det är värt att lösa in dessa områden – dvs att pengarna har använts klokt.

Vilka är vi??

Sveriges Häradsallmänningförbund organiserar Sveriges Häradsallmänningar – drygt 60 stycken på totalt 120.000 ha. Häradsallmänningar är av skogs- och jordägare i en bygd gemensamt ägd skog. Häradsallmänningarna har funnits i mer än 1.000 år och regleras i ”Lag (1952:166) om häradsallmänningar”.

Lagen är i många avseenden mycket speciell och delar är nästan otidsenligt. Lagens nuvarande skrivning innebär bland annat att Häradsallmänningarna kommer att finnas kvar för all framtid.

Häradsallmänningarna har i många sammanhang (tex hos Skatteverket och Lantmäteriet) en speciell och egen ställning. Det totala förmögenhetsvärdet för alla Sveriges Häradsallmänningar är i storleksordning 10 miljarder SEK.

Sveriges Allmänningsskogars Förbund är ett nybildat förbund bestående av Norrbottens Allmänningsskogar, Västerbottens Allmänningsskogar samt Besparingsskogarna i Dalarna. Genom att samla erfarenhet och kunskap i en gemensam organisation vill förbundet föra upp Allmänningarnas och inlandets villkor, betydelse och förutsättningar för skogsbruk, på den politiska dagordningen. Förbundet företräder cirka en 800 000 hektar skog, vilket motsvarar ungefär 2% av Sveriges produktionsskogar.

Med vänlig hälsning

Erik Petré
Sveriges Häradsallmänningförbund

Christian Rimpi
Sveriges Allmänningsskogars Förbund